

קונטרס
ליקוט מהספר הקדוש
"מישרים מגיד"

לצדיק רבי יצחק צבי ברנפלד זצוק"ל וזיע"א

מה שהיה המלאך הדובר בו
בהזהירו להימנע ולמעט באכילת שום בצל וצנון

ועוד ליקוטים בענין זה
מספר 'רזיאל המלאך'
ומספר 'אוצר החיים'
לרבי יצחק דמן עכו זיע"א
ומרבנו מבעל שם טוב זיע"א

מנאי זעירא דמן חבירא
הצב"י רן יוסף חיים מסעוד ס"ט
בן לא"א מו"ר ועט"ר רבי משה ז"ל אביחצירא
עפולה ת"ו ה'תשפ"ו

© כל הזכויות שמורות

כתובת המכון ולהשיג את כל ספרי המכון
הרה"ג רן יוסף חיים מסעוד אביחצירא שליט"א
רח' תאשור 6 ג' עפולה
טלפון: 052-7727591
rantorah@gmail.com
ran0527727591@gmail.com

זִכְרוֹן עוֹלָם בְּהִיכֹל ה' ה'

מוקדש לעילוי נשמת אבי מו"ר ועט"ר
רבי משה בן רבי משה ורבקה אביחצירא זצ"ל

נולד י' שבט ה'תש"ו בעיר תארודאנת מרוקו
נלב"ע ליל כ"ו אב ה'תשפ"ה
בעיה"ק ירושלים תובב"א נטמן בהר המנוחות קהילת ירושלים שער ברוש
"מתים יחיה אל ברוב חסדו ברוך עדי עד שם תהלתו"

תנצב"ה

לזכרון עולם בהיכל ה'

מוקדש לעילוי נשמת

אבי מו"ר ועט"ר

רבי משה

בן רבי משה ורבקה

למשפחת אביחצירא זצ"ל

נולד י' שבט ה'תשי"ז

בעיר תארודאנת מרוקו

נלב"ע ליל כ"ו אב ה'תשפ"ה

בעיה"ק ירושלים תובב"א

נטמן בהר המנוחות - קהילת ירושלים - שער ברוש
"מתים יחיה אל ברוב חסדו ברוך עדי עד שם תהלתו"

תנצב"ה

הקדמה

בס"ד ובחמלת ה' יתברך עלי ליקטתי כמה וכמה ליקוטים מהספר הקדוש "מישרים מגיד" ממה שהיה מזהיר המלאך הדובר ברבי יצחק צבי ברנפלד זיע"א מעניני אכילה, ומכיון שאזהרות אלו דומות למה שהיה המלאך הדובר במרן הבית יוסף זיע"א, אמרתי לעצמי ללקט כאן את מה שהזהירו בתחילת הספר "מגיד מישרים" באזהרות תיקונים וסייגים, וזה החלי בעזר צורי וגואלי:

למרן רבי יוסף קארו זיע"א בעל מח"ס "בית יוסף" על הטור, "שולחן ערוך" שו"ת "אבקת רוכל", שעליו כל בית ישראל נשען, היה מלאך הדובר בו בזכות שהיה הוגה במשניות, המשנה הייתה מדברת מתוך גרונו, והנה המלאך הדובר בו הזהירו בכמה וכמה אזהרות תיקונים וסייגים, והם מובאים בתחילת ספר "מגיד מישרים", שבו מובא ממה שהמלאך הדובר בו אמר לו, ולימד אותו או גילה לו מסודות התורה הקדושה, ואמרתי לעצמי ללקט את כל האזהרות שהזהירו המלאך המגיד, בעניני אכילה, וזה החלי בעזר צורי וגואלי:

א. שלא לאכול בשר הרבה, ואף בשבת לא יאכל יותר מדי.

ב. שלא לשותות יין באלו הימים כי אם פעם אחד בלבד בסוף הסעודה.

ג. להזהר מלהתענג עונג בשר גם בעת המאכל והמשתה ובשארי תענוגים, רק יהיה כמי שכפאו שד (עיין גמ' נדרים כ ע"ב) ומכריחו על המאכל ההוא או על התענוג ההוא. ואם היה אפשר להתקיים זולת המאכל והמשתה ולפרות ולרבות זולת התענוג ההוא – היית חפץ מאד.

ד. שלא לאכול אחר הסעודה יותר מראוונדש אחד ומאבטיח אחד ומענבים וצימוקים עשירים במספר. ושלא לאכול בסעודה יותר מפרי אחד. זולת בשבתות וימים טובים בתחילת הסעודה תחתוך ג' ראוונדש לחם, ולא תאכל יותר באותה סעודה, וכשתרצה מים לא תשתה לשובעה.

ה. בעת המאכל להרהר במשנה, ובסוף המאכל ללמוד פרק אחד משנה קודם ברכת המזון.

ו. לא תפריד מחשבתך ממני אפילו רגע. ומעט בהנאה בתכלית, ובעת מאכלך כשאתה תאב ביותר לאכול או לשתות תסלק ידך. ואם כה תעשה בכל סעודה יהיה כאילו אתה מקריב קרבן בכל סעודה, ושולחנך יהיה מזבח ממש לזבוח עליו יצר הרע.

ז. לא תשתה בסעודה יין בן יומו, והזהר במאכלך ולא תירא מחולשת הראות, כי אדרבא יתחזק ראותך וכוךך.

ב ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"

ב

ה. עוד אמר, מעט בהנאות המאכל והמשתה, ואם תרגיש הנאה במאכל אחד, לא תרגיל אותו ושנה למאכל אחר, שלא יהיה בו הנאה כל כך, כמו שהיית נוהג בקונסטנטינא.

ט. מנע עצמך מאכילת בשר הרבה שהיא מפסדת הנשמה ופוגמת, ושתיית יין הרבה אין אתה יודע להיכן הוא מגיע הפגם וההפסד הגדול שעושה, לכן מנע רגליך מנתיבתם ואל תביא נפשך במעמדם, והזהר בזה הרבה במאד מאד.

י. איך היית רוצה שאדבר עמך והרי אכלת צנון, וכן הזהר ממנו, ואל תאכל ממנו כי אם מעט מזער, וכבר רמזתי לך סוד הריח הטוב וסוד הריח הרע.

יא. הבשר שהביאו לך היום אל תאכל ממנה כי היא טריפה, לכן חזור על השוחטים – אף כי אין בידם עון כי נעלמה מהם, ואתה פה עמוד עמדי (דברים ה, כח) ואם בעל נפש אתה ושמת סכין בלועיך.

עד כאן הבאתי את האזהרות בעניי אכילה, ולא הבאתי כאן את האזהרות שהזהירו בשאר דברים.

הבאתי כאן את כל הליקוט הנ"ל מחמת שגם המלאך הדובר ברבי יצחק צבי ברנפלד זיע"א הזהירו כמה וכמה דברים בעניי אכילה, וליקתי את כל הדברים ממה שהזהירו בעניי אכילה והבאתי כאן עוד כמה וכמה אזהרות מספרים בענין זה של אכילת בצל שום וצנון וכמו שיראה המעיין.

אקווה שתהיה תועלת מקונטרס קטן זה, אכ"ר.

מוקדש לעילוי נשמת אבי מו"ר ועט"ר רבי משה בן רבקה זיע"א למשפחת אביחצירא, נלב"ע ליל כ"ו אב ה'תשפ"ה תנצב"ה.

ולעילוי נשמת מו"ק אב אבי רבי משה בן אסתר זצ"ל למשפחת אביחצירא נלב"ע כ' סיון ה'תש"ה תנצב"ה.

ולעילוי נשמת גיסי היקר דביר ישראל ז"ל בן רות תחי' ואלהיו מימון הי"ו למשפחת שוקרון נלב"ע ל' סיון ה'תשפ"ב תנצב"ה.

הכותב והחותם לכבוד התורה הקדושה והצדיקים
הצב"י רן יוסף חיים מסעוד אביחצירא ס"ט
מח"ס מריח ניחוח
כ"ה סיון ה'תשפ"ו
עיה"ק עפולה ת"ו

ג ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"

**ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"
לצדיק רבי יצחק צבי ברנפלד זצוק"ל זיע"א
ממה שהיה המלאך הדובר בו מזהירו להמנע
ולמעט באכילת שום בצל וצנון**

**בספר "מנהגי ופסקי סופר המלך" מנהגי הרב יצחק צבי ברנפלד זיע"א, כתבו
ב'לקט ושכחה' באות (אלף צ'), וז"ל:**

מיעט לאכול בצל ושום. (עיין מ"מ). עכ"ל.

הנה הציון במוסגר כאן הוא לספרו של הרב יצחק צבי ברנפלד זיע"א 'מישרים
מגיד', ואמרתי לעצמי לאסוף את כל המקומות בהם מוזכר ב'מישרים מגיד'
ענין זה של מה שמיעט לאכול בצל ושום, בעקבות אזהרת המלאך הדובר בו,
יש לציין מה שמצאתי בענין אזהרת אכילה שהזהיר אותו המלאך הדובר בו
מלאכול צנון, ופרט זה לא נכתב כאן בספרו "מנהגי ופסקי סופר המלך". וזה
החלי בעזר צורי וגואלי:

פרשת וירא

בצפרא דשבתא לסדר וירא תש"ה ח"י מרחשון וכו'... למה אכלת שום ובצל
יותר על המדה, גם בשבת אין להרבות.

פרשת ויצא

ברביעי לחודש כסלו תש"ט, שני לסדר ויצא וכו'... שוב אכלת היום בצלים
ושומים עם הדגים, וכבר הזהרתיך על זה.

פרשת וישלח

יומא קמא דשבתא, עשירי לחודש כסלו תש"ה, לפרשת וישלח, על שפת ימה
דחרבן עיר אשקלון, אשר בארץ פלישתים. וכו'... למה אכלת היום מאכל
אשר בו ה' שום הרי הזהרתיך שלא תאכל אותה אלא מעט לקיים תקנת עזרא.

פרשת וישב

אור ליום ה' וישב י"ט כסלו תשי"ח בעיר מעלבארע"ן במקום מגורתי וכו'...
שוב אכלת אתמול מאכל עם רוב שום ובצל, ולא נזהרת בדבר, גם אם
הנך מונע עצמך מלאמר מה יבשלו, אע"פ כן הזהר שלא יבשלו לך עם שום
ובצל הרבה.

פרשת וישב

אור למעלי יומא דשבתא דסדר וישב ב"ך כסלו תש"ח בבית המדרש בשכונה
אשר בשם פאגי בסנהדריא יקרא, כעני נדמה לי, וכו'...שוב אכלת צנון יותר
מדי, אמצע השבוע מנע בני ממנו.

פרשת ויגש

סמוך ונראה לחרבות שילה, ע"י כפר סילון, באמצע הדרך בין עה"ק ובין שכם,
בצהרי יומא תליתאי, לסדר ויגש תש"ה, ג' טבת, וכו'... גם בשבתות השנה
תמעט עד כדי מיעוט אמיתי באכילת צנון ושום, כאשר הוריתיך.

פרשת ויחי

שנים עשר לחודש טבת תשט"ו, חמישי לסדר ויחי אחרי תפלת שחרית, הלכתי
לחלקו של מנשה, בדרך שפת ים הגדול, סביבת הגבול בין יהודה והגליל,
ורציתי להיות סמוך ונראה למקום שעמד קסרין, וכו'... למה אכלת אתמול שום,
יותר ממעט, אשר לימדתיך לא לאכול.

פרשת בא

ביום ראשון לסדר בא תשל"ג ד' שבט יצאתי את העיר הקודש, בדרך
לדרומה של העיר. וכו'... למה אכלת שום ובצל, יותר על המדה,
מנע רגליך מהם.

פרשת משפטים

ערב שבת קודש משפטים ת"ש כ"ג שבט, במדרגות העולות מהכותל, אחרי
תפלת מנחה גדולה, וכו'... שוב אכלת אתמול שום, כמה הזהרתיך, מנע
פיך ממנו ורק מעט מן המעט יבוא פעם בשבוע בפיך.

ה ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"

פרשת תרומה

סמוך ונראה על הר ציון ששמם אור ליום רביעי תרומה תשט"ו ריש ירחא דאדר, וכו'... שוב אכלת שום בסעודת חול, ראה הזהרתיך גם מבצל, לכן מנע עצמך מהם ומתערובתם להמעט במעט, ע"כ.

פרשת תרומה

בצפרא דשבתא לסדר תרומה שב"ת רביעי באדר, על יד הכותל המערבי, וכו'... למה שוב לא נזהרת מלאכול שום, ראה נא ראה, כמה הזהרתיך על זה.

פרשת ויקהל

באשמורת ש"ק ויקהל, עשרים וארבעה לאדר ראשון, במרומי הר ציון בעיה"ק תשי"ד וכו'... כמה הזהרתיך שלא תאכל שום רק כתקנת עזרא, למה לא נזהרת בזה שלשום. גם אם הנך במקום כנוס לצדיקים אל תאכל דבר המבושל עם שום.

פרשת מצורע

ערב ש"ק מצורע תש"ו י"א ניסן, אחרי שהסתובבתי במקום נחל שילוח סמוך ונראה למקום אשר בשם עין רוגל יקרא, וכו'... שוב לא נזהרת באכילת שום, כמה הזהרתיך.

פרשת נשא

בתשיעי לירח תליתאי תש"ה שני לסדר נשא, עליתי ממקום שהירדן יוצא על יד פמיא"ס או במיא"ס, לרגלי הר חרמון, כי רציתי לעלות על החרמון, ואחרי שעברתי כפר הערבי מגדל שמס שבסוריא, עליתי עוד כתחום שבת ומחצה, וכו'... למה אכלת אתמול שום יותר מהמדה, ראה הזהרתיך, מנע עצמך ממנו ומשאר דברים המחממים.

פרשת שלח לך

בעשרים ושמונה לסיון תש"ב שבת ק' שלח, בבית מדרשו של אדמו"ר שליט"א בעיה"ק תובב"א, וכו'... שוב לא נזהרת ואכלת גם בצל וגם שום, יותר מאשר למדתיך לפי תקנת עזרא.

ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"

ו

פרשת חקת

ביום דשבתא לסדר חקת תרצ"ט, ז' לחודש תמוז, בבית מדרשו של זקני ר' משה בן ריזל, בעיר מולדתי, טופולצ'ין, על ביתו על העלי, וכו'... הזהר גם בימים אלו, לא לשתות מים רק כדי להעלות הנשמות, ולא לאכול לא שום ולא בצל רק מעט לתקנת עזרא, לדרך תיקח סדין לבן, צמקים ליין לקידוש והבדלה, בשמים ונר, טלית מצויצת, ושלושה בגדים עם כנפות מצויצות.

פרשת פנחס

א' לסדר פנחס, צום רביעי נדחה תשכ"א, סמוך ונראה לאיי פולינזי"א הצרפתית, על יד האי ראפ"א, וכו'... למה אכלת אתמול בצל יותר מדי. הרי הזהרתך על זה. מנע מהרבה לאכול, וכבר רמזתי לך כי בצ"ל במלואה היא צר"ת, וצרת רבים היא צרה, רק חצי ומעט ממנו היא נחמה פורטא".

פרשת מטות

תליתאי דשבתא מו"מ ז"ך תמוז תשכ"א, באיי גאלאפאגו"ס ששייכת לארץ עקוואדור, שהמה ממש על קו המשווה, וכו'... וראה הזהרתך שלא תאכל שום רק בפניא דשבתא, למה עברת ע"ז, ע"כ.

פרשת מסעי

באשמורת הבוקר ש"ק לסדר מסעי כ"ח לחדש תמוז ת"ש, לפני תפלת ותיקין, בבית הכנסת במגרש הגרמנים בעיר העתיקה תובב"א, אחרי שעליתי מהכותל, והמשכתי בלימוד משנה, כזקן נדמה לי, וכה אמר, למה אכלת שום שום שכמה הזהרתך עליו.

פרשת כי תצא

אחד עשר לחודש רחמים תשכ"ח, רביעי לסדר תצא, בס"ן פאול"ו אשר בברזיל, וכו'... למה הלכת לישון אתמול מבלי לגמור המשנה, ולמה אכלת שום בצל, ודע לך שכמעט שלא הייתי בא, וכו'... ועתה בני תזהר ואל תאכל שום ובצל, אך ורק מה שתקן עזרא, וגם זה במעט, ותגמור המשנה, וכו'.

א. א"ה ריחמ"א: אולי צריך לומר "פורתא".

ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"

ז

פרשת נצבים

אור לז"ך רחמים והסליחות אלול תרח"ץ, אור ליום הששי נצבים, בבית מדרשו של זקני בעיר מולדתי טופולצ'ץ, וכו'... תמנע מאכילת שום ובצל כמה שאפשר, גם בשבת עד זעיר.

פרשת נצבים

אור לכ' אלול ת"ש, ב' לסדר נצו"י בבואי מהכותל מערבי, וכו'... מנע עצמך מלאכול גם בשר עוף, ולא יבוא שום ובצל לקרביך, חוץ מפעם בשבוע.

יהושע

ראשון לסדר תבא ט' אלול תש"ג, ירדתי באשמורת הבוקר מעיר צפת ועליתי על ההרים יחד עם ר' בעריל הי"ו, כי בקשתיו שידריכני לקברו של ר' כרוספדאי כמקובל אצלו, וכו'... שוב אכלת שום יתר על המדה.

יהושע

בחמישי לאלול ראשון לסדר תצוה תש"ו עליתי לכפר מירון, וכו'... את התאנים אכול תאכל, שוב הזהרני על שאכלתי בסעודת דוד אתמול, יותר מדי שום, ע"כ.

שופטים

עשרים ושמנה לאדר"ש א' לסדר מצורע ת"ש, אחרי שהייתי על קברה של רחל אמנו בצהרי היום, ירדתי בדרך מבית לחם, בדרך לבית סחור הערבי, וכו'... אל תאכל שום גם בשבתות, ותגיד להזקן המפרנס אותך שהשום מזיק לך.

שמואל

במוצאי יום מנוחה ליל א' דסליחות שילהי תשל"ח, בביתי בזכרון מאיר, וכו'... למה אכלת אתמול שום ובצל יתר על המדה, כמה הזהרתך על זה.

ב. א"ה ריחמא: זו הפעם הראשונה שנגלה לרבי יצחק צבי ברנפלד זיע"א המלאך הדובר בו.

שמואל

שלישי לסדר וישלח ט"ו לחודש כסלו תש"י, וכו'... מנע עצמך גם מצנון וגם משום, ואל פיך לא תבוא, רק כתקנת עזרא המעט בששי וש"ק, ע"כ.

שמואל

בחמישי בשבת לסדר תצא, תשעה ימים לירח אלול תשל"ג, וכו'... למה אכלת שוב שום, יתר על המדה, כמה הזהרתיך.

שמואל

ביום שני מטות מסעי כ"א לחודש תמוז תשל"ב אחרי זכיתי לעשות תיקון חצות לאה ורחל ע"י הכותל, ירדתי לסוליווא"ן הכפר לדרך המקשרת את בית לחם עם הכביש ליריחו, ע"י הכפר הערבי עבו דיס, וכו'... למה שוב אכלת היום בוקר שום, כמה הזהרתיך ע"ז, רק מעט כתקנת עזרא, ע"כ.

מלכים

חמישה עשר לחודש כסלו תשכ"ח, בעיר יאר"ק, אשר בפענסילוועניע"ן אשר בארה"ב, נסעתי לשם להכשיר טחנת הקמח, כדי שי' שמורה למצות, לאחבנ"י ולנתי במלון, יחד עם הזקן, שתמיד נסע אתי, ואחרי שישנתי קצת מטורח הדרך, התפללתי תפלת עמידה, כדי שאוכל ללכת להטחנה, ותיכף אחרי העמידה כה אמר, וכו'... שוב אכלת שום ראה כמה הזהרתיך למעט.

ישעיהו

יום שלישי לסדר אמור ט' אייר תש"ח, בצהרי היום הגענו להפסקה קצרה לאי קורפ"ו אשר שייכת ליון, ובשדה התעופה הקטנה, שהינו כשעתיים, לא נכנסנו העירה, וכו'... הזהרני שוב שלא לאכול שום, כי אם מעט מזעיר, ע"כ.

ישעיהו

שלישי לסדר תצא, עשירי לחודש אלול תשכ"ח בארץ ארגנטינה ע"י העיר רוזרי"ו, שנסעתי לשם לבקר אחבנ"י, וכו'... למה אכלת שוב שום יתר על המדה, ע"כ.

ט **ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"**

ירמיה

עשרים ושבעה לחודש סיון, יום בו נהרג ר' חנני' בן תרדיון, כמובא בטור סי' תקפ"ו, ה' שלח תשי"ב, נסעתי מעיר עכו לשגב, ומשם לכפר ערבי סוכנין, מקום ישיבתו והריגתו וקבורתו של התנא הנז', וכו'... למה שוב אכלת ליל אמש שום, יותר על המדה, ראה כמה הזהרתך על זה, ע"כ.

יחזקאל

פסח שני חמישי לסדר אמר תש"מ, בקרית טלז, הסמוכה לקרית יערים, בהרי ירושלים, וכו'... וטרם גמר הזהרני שלא לאכול כלל עד אחרי יום מתן תורה, לא שום ולא בצל, בלי תערובות.

תרי עשר

בז' לירח מרחשון תש"ד, ראשון לסדר וירא, נסעתי לחרבת העיר אשדוד, ומשם ירדתי לבית גיברין, ושוב עליתי להגבעה אשר עמדה שם העיר מרשה, וכו'... הזהרני שוב שלא לאכול לא שום ולא בצל, ע"כ.

תרי עשר

היום יום חמישי לסדר דברים, רביעי למנ"א תש"ל, נסעתי מעיר אודינ"ה להגבול לעיר גוריצי"א אשר באיטלי"א, וכו'... למה שוב אכלת אתמול שום מעל למדה. מנע פיך מלהכניס רק מעט כהתקנה.

תרי עשר

שלישי לסדר תבא תשי"ג, י"ג אלול, בחודש הזה שהוא נגד זבולון, עליתי לחלקו בהשכמה, מחיפה לשרפע"ם ומשם למול חרבת אוש"ן, וכו'... למה אכלת שום יתר על המדה.

איוב

תלתא לירח תשרי תשל"ד, שבת ק' לסדר האזינו, כאן בזכרון מאיר, וכו'... שוב אכלת בערב ריש ירחא לפנות ערב בצלים, כמה הזהרתך ובפרט בימים אלו.

ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד"

איוב

יום ראשון ויצא, תשל"ה, עשירי לחודש טבת, ירדתי עד באר שבע, ומשם למקום שקוראין א' עריש, ומשם דרומה, למקום בשם אבו עוגילה, ומשם הלכתי ברגל דרך המדבר, וכו'... למה אכלת בסעודת מלוה דמלכה אתמול שום ראה כמה הזהרתך למעט במעט.

איוב

במוצש"ק נחמו, ואתחנן תשל"ו, כאן בזכרון מאיר, בביתי אחר חצות, ואני גמרתי תיקון לאה, אחרי יום מלא של עגמ"נ, מבעלי דבבא מימין ומשמאל, בכלל והכהן והלוי בפרט, ומלאך דשמאלא עליהן, ואחרי המשנה של זרעים למדתי בספר איוב, אולי יקל לי, וכה דיבר, וכו'... גם הזהרני שוב על אכילת שום בלילי שבתות ויומו, יתר על המדה, ע"כ.

עזרא נחמיה

בשמיני לחדש שבט תש"ג, חמישי לסדר בא, פעה"ק תובב"א, אחרי שהתפללתי מנחה, בביהכ"נ בשיבת פורת יוסף שבעיר העתיקה, וכו'... למה אכלת בארוחת ערב אתמול, בצל יתר על המדה, ע"כ.

תהלים

בצפרא דשבתא פרשת אמור ת"ש, שלישי לירח אדר, בעיר הקודש תובב"א, הלכתי לבקר חולה לבית החולים שערי צדק וחכיתי בבית הכנסת דשם, ואחרי שהתחילו לבוא אנשי תפלה, התישבתי בחצר, וכה דיבר, וכו'... למה אכלת שום יתר על המדה, הפירות שיתנו לך בצהרים, אינן מעושרים כתיקונן.

תהלים

בשב"ק לסדר תולדות, ד' כסליו תשי"ג, בעיה"ק בעת עמידה דמנחה, על הר ציון, סמוך ונראה לשער ציון, לראות במקום המקדש מרחוק נראה לי, וכו'... שוב אכלת שום שלא מן המנין הראוי, כמה הזהרתך, ע"כ.

ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד" יא

תהלים

אור ליום הששי לסדר תרומה, ששי לחדש אדר הראשון תשכ"ב, במלון בבית בן דודי בעיר לונדון הבירה, כאשר באתי לכאן בענין פדיון שבויים, שנים שהם ארבע ויצאתי לבית הקברות שסמוך ונראה לעיר, והשתטחתי על קברי בעלי בתים חשובים, מקרובי יוצאי חלצי זקני מרן החת"ס, ועל ציון ר' שלמה בפרט, כי הוא מסר לי בזמנו לפני הפרדי ממנו ג' דברים ממרן החת"ס זצ"ל, ובשובי ממקום הטהור, במלון כה דיבר, וכו'... שוב הזהרני על ריבוי שום, שאכלתי תמול ושלשום.

משלי

שני לסדר תצא, שמיני לאלול תשל"ד, אחרי שלנתי בעיה"ק בחלקו של יודא, עליתי בהשכמה לדרך העולה שכמה, וכו'... למה לא נזהרת שוב לאכול שום, כמה הזהרתך בזה.

שיר השירים

באשמורת הבוקר, שלישי לסדר וירא, י"א לחודש מרחשון תשי"ז, על יד העיר טאמרד"א על יד האי סוקוטר"א שבים הערבי שבים הגדול על יד אחרי תימן, עלו על האני' שלושה אנשים מלובשים כמו אנשי צבא, ובדקו בדיקה אחר בדיקה, גם בחדרנו, ולא ידעתי כוונתם, ואחרי כחצי שעה חזר אחד מהם, וכה דיבר, וכו'... גם השום אל תאכל מהם, כי זלפו ביינם.

שיר השירים

ביום הראשון לסדר יתרו, י"ג שבט תשמ"א, בעיר בריסע"ל אשר בבלגיע"ן, סמוך ונראה לשדה התעופה, בדרכי מבתי אשר באנטוורפ"ן, לבני אשר בנו"א יאר"ק, וכו' למה שוב אתמול לא גמרת המשנה, בפרט בש"ק, שהלילה נתנה למשנה, גם השום שהרבת לאכול, לאו לשמירתה יתירתה יחשב וכו'.

דניאל

עש"ק אחרי חצות, לסדר האזינו שובה תש"ל, בדרך מבית הטבילה לבית מגורי, בעיר גענ"ף אשר בשווייץ, וכו'... למה שוב לא הזהרתי באכילת ריבוי שום, כמה הזהרתך.

אזהרה מספר "רזיאל המלאך" על אכילת בצל ושום וחריף

מצאתי בס"ד בספר "רזיאל המלאך" שכתב, בענין אזהרה לאכילת "בצל שום וחריף", וז"ל:

ובעמוד שת בנו, כשהיה בן עשר שנים, חנכו על פי דרכו, והבינו כל אותיות החרותות בספר הקדוש הזה, והגיד לו כל גבורותיו, ומה כחו ונפלאותיו, וכאשר עשה עמו. והודיעו כי בנקרת הצור שמו. ולמדו כי בעת אשר ידובר בו, יהיה נוטר עצמו בכל יום משש שבועות ימים, ולא יאכל בהם כל בצל ושום וחריף, וכל דגה ודג וכל בשר וכל דבר שמוציא דם. וכל יום ויום היה רץ אל הרהטים ורוחץ בטהרה פעם בשחרית ופעם בערבית. והשביעו שלא ינהוג בו ברוח גסה ולא בקלות ראש, כי אם בענוה וביראה ובטהרה ובקדושה, כי כן דרך כל יודעיו ומשכיל באותיותיו. עכ"ל.

בביאור "תשועת אדם" למרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל על "רזיאל המלאך", כתב לבאר, וז"ל:

ולא יאכל בהם בכל בצל ושום וחריף. כמ"ש בברכות (מד ע"ב) כל האוכל ירק קודם ארבע שעות אסור לספר הימנו, ואמרו (שם) אסור לאדם שיאכל ירק חי קודם ארבע שעות. עכ"ל.

טעם לאמילת בצלים במוצאי שבת קודש והתועלת באמילת הבצלים לעוברי דרכים

בספר "אוצר החיים" לרבי יצחק דמן עכו זיע"א (יצא לאור ע"י ידידי היקר הרה"ג אוהד יהודה תורגמן שליט"א) כתב בסימן קל"א, וז"ל:

עוד ביום זה ראיתי טעם נכון בעיני לרבים מבני ישראל אשר ישמחו לאכול ליל מוצאי שבת בצלים, הרוצה לדעת כל נברא אשר בעולם השפל יסתכל בסגולת פעולותיו, והוא שיש לך לדעת שהבצלים לעוברי דרכים הגולים ממקום למקום ישלטו עליהם מקרי שינויי האויר וחמימות וחום השמש וריבוי הצמאון, ולא ימלטו מחולאים ומכאובים, ואכילת הבצלים תועילם מאד כי תגרש ותבריא מהם אותם המקרים להעמיד על בוריים וחוזקם הראשונה, כאשר יברחו הנמלים מריח העיטרן כי כל מקום המשווח בעיטרן יברחו הנמלים ממנו, כאשר יברח אדם מהאש הלוהטת ולוחכת ככה יברחו המקרים הנזכרים מהאיש האוכל אותם בדרכים.

וכ"י (וכן ידוע) כי הבצלים הצלויים או המבושלים הרגיל לאכול אותם ירבה שכבת זרעו ותתעורר תאותו למשכב הנשים. ובני ערב הרחוקים מהמקומות המיושבים הנמצאים בהם ענייני הכחול המרפא תחלואי העינים בבצל, לכן ירפאו את עיניהם הנחלים בימות הקיץ, ובשומים האדומים בימות החורף, והוא שמכניסין המכחול תוכם וכוחלים עיניהם.

וראה עוד כי הבצל עשוי כדורים כדורים כדורי גלגלי הרקיע אשר מהם יבאו המאורות ושפעי טללי וגשמי ברכה לארץ, וככה יאמרו חכמי הסודות הדברים עשויים כגלדי בצלים, כל דברים אלה בבצל יודיעונו שסימן יפה הוא הבצל ליל מוצאי שבת, שאע"פ שאין נחש יש סימן, שכן הוא הישראלי אשר הוא ישר לאל הנזהר מלמלאות כריסו ע"ש למען יבא בסעודת ליל שבת בתאוה, ועושה לעצמו הכנות השבת להניח את מלאכתו משעה ז' והלאה ולסייע בבישול סעודת השבת, ולטהר גופו ובגדיו ולהקביל פני השבת כמקביל פני

ג. אצ"ל נזהרת.

ד. דהיינו שאין בו משום איסור ניהוש, וכעניין הסימנים של ליל הסדר וליל ראש השנה.

המלך, וישלול ממחשבות שכלו כל מיני מלאכה ויגיעה ועמל ואנחה, ומכין בביתו מטה ושולחן וכסא ומנורה, תבא ודאי רוח חדשה רוח שכינה ותשכון בתוך נפשו, והיא היא הנפש היתרה אשר הזכירו רז"ל העומדת עם יהודי ישראל זה כללית השבת ויום השבת עד מוצאי שבת אשר היא מסתלקת והולכת, שעל הסתלקותה זה יאמרו ז"ל: וינפש- וי אבדה נפש, שע"כ אנחנו מברכין על ריח הבשמים ליל מוצאי שבת להשיב את הנפש או להחזיק בה פן תסתלק לגמרי, ומזכירים אליהו הנביא, כאומרם: אל יהו"ה נביא נמשיכהו ונביאהו אלינו שפע רוח הקדש מאל יהו"ה.

והבצל הוא לגרש ולהבריח הרוח הרעה המתעוררת בשינוי החול מהקדש אשר הלך, כשם שהוא מגרש ומבריח מהאדם המשתנה עליו האויר והמים והמקומות במקרים הנזכרים למעלה ומציל אותו מהם, כאשר יציל ודאי את מוח ראש האדם מהדבר הממית בני אדם פתאום מחמת האויר המעופש העיטרן הטוב הבלתי מזוייף כאשר יעורב עם חומץ יין חזק, כמשוח הנחירים פנימה וכפות גידים וכפות הרגלים שממנו יברח האויר המעופש המסבב מגיפה לבני אדם בהיכנסו תוך מוח ראש דרך הנחירים, ולא יוכל להכנס במוח ראשו וימלט ויחיה. וזולתו אשר לא עשה כן ימות בדבר והעיטרן לא ימית ולא יחיה, אבל נתן בו הקב"ה סגולה זו עם שאר סגולות רבות אשר בו, כן הבצל ליל מוצאי שבת שהוא ליל שינוי גדול בין אור לחשך ובין קדש לחול בין רוח טהרה לרוח בלתי טהורה בין ישראל לגוים, בין שמחה לאנחה בין יום השביעי לששת ימי המעשה, בו סגולת תועלת הצלחה וריווח. ושמעתי אומרים שבתורת משה איש האלהים רמוז בבן בנה של מרים הנביאה הוא בצלאל בן אורי, בצלאל מלה מורכבת בצל אל, בצלו של אל, וכן בצל שדי נתלונן ונחסה בכל המעשים אשר נעשה בששת ימי המעשה. עכ"ל.

אזהרת הבעש"ט זיע"א מאכילת בצלים ועוד כמה ענינים בזה

בספר בעל שם טוב על התורה - פרשת יתרו כתב באות מ"ו, וז"ל:

שמענו בשם הבעל שם טוב שהזהיר מאוד לבלי לאכול בצלים חיים. עכ"ל.

ומקורו מספר "שיחות הר"ן", אות רס"ה שכתב, וז"ל:

הזהיר מאד לבלי לאכל בצלים חיים כלל אפלו עם שמן או שומן ואפילו על ידי תערובות כגון על ידי ביצים וכיוצא, ואפילו בשבת. והלעיג על האומרים שבשבת מצוה לאכל דבר המזיק שהם בצלים חיים ואמר שהם מזיקים מאד לכמה דברים, וחשב אז כמה עניני חולאת ומכאובים וחלישות שגורמים, אך שכחתים בפרטיות. אך הכלל שהחמיר מאד והזהיר מאד לבלי לאכלם חיים כלל אפילו על ידי תערובות ואפילו בשבת. רק מבושלים מותר לאכול. ובתחלה שאלנו אותו על זה מחמת ששמענו בשם הבעל שם טוב זה שהזהיר מאד לבלי לאכל בצלים חיים, ואמר שבודאי כן הוא והתחיל לחשב לכמה דברים הם מזיקים וכו' כנזכר לעיל ואז שמענו כל הנזכר לעיל. עכ"ל.

בספר "מעדני מלך" על ספר ליקוטי מוהר"ן להרה"ג אברהם נחמן שמחה וויצהנדלר (אלול תשס"ח עיה"ק ירושלים) כתב על תורה ס"א (אות טז, עמ' תסט), וז"ל:

בענין פגם אמונת חכמים, שע"ז עולים עשנים סרוחים את המח, וע"ז עצתו נפולה וכו' ומענין בית הכסא. יש לרמוז המבואר בפנים לענין אזהרותיו של רבינו בענין מניעת העישון המקטרת והרחת הטבק. והענין שלא לשהות בבית הכסא כמבואר בשיחות הר"ן, וכן אכילת בצלים חיים. ושתיית היין שרף, שכל אלו הם קשורים בפעולתם ונפעלים ע"י העשן העולה מהם בעשנם ובחריפותם. והם קשורים למח המקבל העשן העולה מהם, והם הם לנו כעת אחר הזהרתו עליהם במפורש, בבחינת העשנים הסרוחים ממש ע"ז פוגמים האמונת חכמים הוא רבינו הקדוש שהזהיר על זה שע"ז מאבדין העצה הנכונה לטוב לנו כל הימים. והם עשנים סרוחים אף גם בגשמיות הנראה לעינינו והנרגש במוחש ממש. עכ"ל.

בספר "אור ישע" השלם מהרה"ק רבי אשר ישעיה מראפשיץ זי"ע, כתב בעניינים ערך אכילה (אות ג'), וז"ל:

פעם אחת שמע הרה"ק רבי מאיר מגלאגוב (נכד רבינו), מזקינינו מו"ה רבי אשר ישעיה מראפשיץ זצ"ל ששאל את זוגתו הרבנית, אם כבר נתנה למשרתו לאכול סעודת שחרית, והשיבה, הן, ושאל אותה מה נתת לו, והשיבה לחם עם בצל, ואמר, הי! הי! האם אינך יודעת שהבצלים מביאים לאדם תאוות רעות. ומן אותו היום נמאסו לו (להרה"ק רבי מאיר) הבצלים ולא אכל בצלים בשום פעם, גם בשבת קודש בבוקר לא אכל בו בצלים כי אם ביצים לבד בלא תערובת בצלים, ואפילו הריח של הבצלים לא סבל ואפילו סכין שחתכו בו בצלים היו צריכים לקנח או לסלק מהשולחן. (שארית ברוך עמ' ט' אות מ"א). עכ"ל.

עניני אכילת ביצים ובצלים בשב"ק

בקונטרס "אור שבעת הימים" להרה"ג דוב בעריש אורנטר (בני ברק סיון תשע"ג) כתב בסעודת שחרית, עניינים והנהגות (עמ' כ"ו - כ"ז), כמה דברים בענין אכילת בצלים בשבת, וז"ל:

אמר רבינו שאין לאכול בצלים חיים, שיש קבלה מאא"ז הבעש"ט זצוק"ל שלא לאכול בצל חי. והובא בנזה"ק (ניצוצי קודש אות רכו) שהרה"ק רבי שלום מקאמינקא לא אכל בשום פעם בצלים, אלא אם הם מבושלים, כי אמר שהבצלים כולו קליפות. (אדיר במרום, סקאליע, אות תשצ"ג).

ב' טעמים לאכילת בצלים בשבת

העולם אומרים ב' טעמים, על מה שאוכלים בשבת בצלים, בשם הבעש"ט ז"ל. א. מפני שבצלים מזיקים לגוף ואוכלים אותם בשבת להראות כי שבת הוא מלזעוק. ב. מפני שיש שבעה קליפות בכל בצל ובצל, וזה שאוכלים אותם בשבת אות הוא לימי השבוע ז' ימים. (שארית ישראל, גוריצ'נסקי, שבת, עמ' 27).

מאכל זה אוכלים יהודים רק בשבת

הייתי אצל כ"ק הרה"צ רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל בסעודת ר"ח אייר תשל"ג, וניתן על השולחן מאכל של ביצים ובצלים, וסיפר, שפעם

ליקוט מהספר הקדוש "מישרים מגיד" יז

הכניסו מאכל זה של ביצים ובצלים למרן ז"ל מצעשינוב ביום חול, ונמנע ולא אכל ממנו.

וסיפר שהרה"ק רבי משה מאוסטראה, שהיה דר בבראד, פרס פעם מפה של שבת על השלחן באחד מימי החול והדליק נרות ולבש בגדי שבת, היתה שם תינוקת אחת מנכדיו ששאלה, סבא, הלא אין היום שבת, השיב לה רבי משה, דעי כי עומד לבוא אורח גדול, הוא הבעש"ט הקדוש, ולכבודו הכנתי כל זאת.

ובא הבעש"ט, ותינוקת ההיא עמדה מן הצד ואכלה מאכל ביצים ובצלים, עבר הבעש"ט על ידה ואמר לה, קינד לעבן, מאכל זה אוכלים יהודים רק בשבת. ואמר רבי איציקל שמאז ששמע זאת אינו אוכל הביצים ובצלים אלא בשבת, אך הוסיף ואמר, אולם היום הוא ראש חודש. (אור השבת פ"ח סי' ב' אות י' בשם לעטר פתורא).

שתיית בארשט תמורת מאכל בצלים בש"ק

בילקוט 'כבודו מלא עולם' ערך מאכלים - בארשט אות כט (עמ' קג), וז"ל:
הרה"ק מקאמינקא לא היה אוכל בצלים חיים לעולם, אפילו בשבת קודש, ואמר שהבצלים הם כולו קליפות זו ע"ג זו ואין בו שום תוך. ובמקום בצלים היה שותה בכל שבת "בארשט" לפני אכילת הטשלינט (החמין).

פעם כשהיה בבעלז על שב"ק שאל אותו הרב הק' (מהר"ש מבעלז) למה אינו אוכל בצלים, הרי בצל במספר קטן בגימטריא שני פעמים שבעה נגד שב"ק, השיב לו הרב מקאמינקא, אני אוכל "ברש" שג"כ בגימטריא בס"ק שבעה כנגד שבת, ואם באנו לאכול בצלים שבגימטריא שתי פעמים שבעה, נאכל מאכל אחר שבגימטריא כמה פעמים שבעה. (מובא בספרים).

טעם אכילת בצל בשבת קודש

בילקוט 'כבודו מלא עולם' (ערך מאכלים - בצלים, עמ' ק"ד אותיות ל' ל"א ל"ב), וז"ל:
טעם לאכילת בצלים בשבת, כי הלשון בצל מורה על "בצל" דמהימנותא, כי השבת סוכת שלום עלינו פורס וכו' כדאיתא בזוהר, והוא צילא דמהימנותא כמו דאמר הכתוב בצל שדי יתלונן. (אמרי פנחס).

דהנה בשבת קודש אמר הקב"ה לוו עלי והאמינו בי ואני פורע, ובצלים הוא כלשון אשכנז "באצאלען" אשר הוא רומז למאמר הלז. (אמרי צבי עמ' ל"ח בשם הרה"ק מהר"י מקאזמיר זי"ע).

בשם הרה"ק מהר"א מסטרעטין זצ"ל בצלים נקרא בלשון אשכנז ציבל"ש, שהוא ר"ת י'נחנו ב'מעגלי צ'דק ל'מען ש'מו. (ברכת אבות).